

Рівненський державний гуманітарний університет
Історико-соціологічний факультет
Кафедра політичних наук

УДК 32.001.76
ББК 66.0
П 50

**ПОЛІТИЧНА МОДЕРНІЗАЦІЯ: СВІТОВИЙ ТА
ВІТЧИЗНЯНИЙ ДОСВІД.** Матеріали II міжвузівської
науково-практичної конференції молодих політологів.
24 листопада 2010 р. – Рівне: РДГУ, 2011. – 194 с.

ПОЛІТИЧНА МОДЕРНІЗАЦІЯ: СВІТОВИЙ ТА ВІТЧИЗНЯНИЙ ДОСВІД

**Матеріали II міжвузівської науково-практичної
конференції молодих політологів**

24 листопада 2010 р.

Ухвалено до друку рішенням кафедри політичних наук РДГУ.
Протокол № 2 від 17 лютого 2011 р.

© Рівненський державний гуманітарний університет, 2011

Рівне – 2011

ЗМІСТ

ПЛЕНАРНЕ ЗАСІДАННЯ

<i>Мельник Алла</i>	Політика пам'яті особистості	9
<i>Сайгафарова Елеонора</i>	Середній клас як основа стабільного розвитку сучасної України	11
<i>Малиновська Наталія</i>	Політика європейських держав щодо іммігрантів-мусульман	13
<i>Макарук Надія</i>	Агенти політичної соціалізації студентської молоді в Україні	16

СЕКЦІЯ 1. Теоретичні аспекти аналізу політичної модернізації

<i>Байрак Сергій</i>	Інститути громадянського суспільства і держава	19
<i>Гаврилюк Світлана</i>	Маніпулятивна складова політичної влади	21
<i>Кац Еліна</i>	Інформаційний простір і побудова громадянського суспільства	23
<i>Куницька Ганна, Троценко Валерій</i>	Проблема більшості та меншості в теорії демократії	26
<i>Мишляєв Тарас</i>	Членство в Євросоюзі як чинник трансформації національних політичних систем	28
<i>Мельник Ірина</i>	Сутність і різновиди політичного екстремізму	30
<i>Патлашинська Ірина</i>	Типологічні особливості миротворчої діяльності	33
<i>Венгринюк Лілія</i>	Статус нації як інституційованої форми та випадкове явище Роджерса Брюейкера	36

<i>Камзьол Валентина</i>	Інформаційне забезпечення діяльності громадських організацій	39
<i>Криворучко Наталія</i>	Тоталітаризм і XXI століття	42
<i>Герасимчук Іванна</i>	Роль партій у політичній модернізації суспільства	45
<i>Левчук Юрій</i>	Авторитарна і демократична моделі політичної модернізації	47
<i>Горбатюк Катерина</i>	Демократія і неопатримоніалізм у сучасних теоріях політичного розвитку	49
<i>Гривіцький Вадим</i>	Розвиток пеніцітарної системи в умовах модернізації	51
<i>Житнік Олена</i>	Основні технології формування іміджу політичного лідера	54
<i>Левіцький Андрій</i>	Сучасні інформаційні технології як чинник демократизації	56
<i>Осадчук Олена</i>	Політичний імідж як технологія	60
<i>Стельмах Валерій</i>	Механізми представницької демократії	62
СЕКЦІЯ 2. Політична модернізація: міжнародний та регіональний досвід		
<i>Бойківський Любомир</i>	Лібералізація газового ринку ЄС: виклик для Росії	65
<i>Генега Ірина</i>	Концептуальні засади зовнішньої політики Російської Федерації	68
<i>Коваленко Людмила</i>	Європейський союз: нормативно-правове забезпечення виборчого процесу	70
<i>Петрович Інна</i>	Електоральний аналіз сучасної політичної ситуації в країнах Латинської Америки	72

<i>Руденко Катерина</i>	Націоналістичні партії Великобританії	74
<i>Стукан Ірина</i>	Особливості інтеграції Хорватії до Європейського уроки для України	75
<i>Федорак Світлана</i>	Проблема невизнаних держав Кавказького регіону: зовнішньополітичний фактор	79
<i>Брень Сергій</i>	Загальна ситуація зі свободою слова в Республіці Білорусь	81
<i>Варжель Надія</i>	Студентський революційний рух у Росії кінця XIX - початку XX ст. як фактор політичної модернізації	83
<i>Климчук Тетяна</i>	Стратегія розширення НАТО за рахунок східних країн	84
<i>Конончук Оксана</i>	Реформи М.М. Сперанського і їх роль у модернізації політичної системи Російської імперії	86
<i>Кобець Сергій</i>	Відносини РФ та НАТО на сучасному етапі розвитку системи колективної безпеки	88
<i>Мельник Наталія</i>	Проблема взаємних територіальних претензій між Україною та Румунією	90
<i>Сотніков Ілля</i>	Врегулювання конфліктів та миротворчий процес	93
<i>Філіпцов Олексій</i>	Транскордонне співробітництво як чинник європейської інтеграції України	95
СЕКЦІЯ 3. Проблеми і перспективи політичної модернізації в Україні		
Підсекція 1		
<i>Українець Віктор</i>	Профілактика етнічного екстремізму в Україні	97

<i>Карпенюк Юлія</i>	Повноваження виконавчих органів місцевого самоврядування у сфері соціального захисту: вітчизняна специфіка	100
<i>Артемов Віталій</i>	Вплив зовнішньополітичних факторів на національні інтереси України	102
<i>Багнюк Олександр</i>	Перспективи України на сучасному етапі євроінтеграції	105
<i>Бразалук Любов</i>	Розвиток інституту президентства в Україні	107
<i>Вавуліч Олександр</i>	Проблеми базування Чорноморського флоту Російської федерації на території України	110
<i>Вусатий Борис</i>	Спортивна політика України в умовах глобалізації	112
<i>Васильєва Олександра</i>	Жіночий рух в Україні як необхідний елемент розвитку громадянського суспільства	115
<i>Галганець Сергій</i>	Вплив ЗМІ на формування електоральної поведінки громадян України	117
<i>Горбова Юлія</i>	Україна і Польща: моделі політичної модернізації	121
<i>Гольберт Юлія</i>	Діяльність молодіжних громадських націоналістичних організацій в Україні	123
<i>Градовий Павло</i>	Перший всеукраїнський референдум	125
<i>Григор'єва Юлія</i>	Особливості формування багатопартійної системи в Україні	127
<i>Дзерун Сергій</i>	Національна ідея як чинник політичної модернізації	129
<i>Карпюк Тарас</i>	Формування німецького етнодемографічного сегменту Волині 1800-1945 рр.	131

<i>Кондратюк Марія</i>	Політико-адміністративна модернізація політичної системи України	134	<i>Пшенична Олена</i>	Політична еліта як чинник демократизації в сучасній Україні	170
<i>Кравчук Інна</i>	Стратегія та напрямки розвитку екологічної політики України за роки незалежності	136	<i>Ралець Андрій</i>	Право на свободу слова і думки в сучасній Україні	173
<i>Красько Ольга</i>	Проблема реалізації прав людини в Україні	139	<i>Самчук Інна</i>	Правляча еліта в Україні: особливості формування та функціонування	175
<i>Кузьменко Віталій</i>	Інформаційна безпека України	141	<i>Сверба Людмила</i>	Громадська оцінка діяльності „помаранчевої” політичної еліти	177
<i>Ліннік Юрій</i>	Цензура і свобода слова в Україні: політичний аспект	144	<i>Сирота Дмитро</i>	Особливості оптимізації виборчого процесу на місцевих виборах 2010 р. в Україні	180
Підсекція 2					
<i>Штука Ірина</i>	Аспекти модернізації політичної системи України	147	<i>Тимошенко Віта</i>	Політичні технології в сучасній Україні	182
<i>Пікула Микола</i>	Місцеві вибори – 2010 в Рівному: погляд зі сторони	150	<i>Шимко Ольга</i>	Модернізація державного управління в контексті реформування політичної системи України	186
<i>Троян Віктор</i>	Національна ідентичність у вимірі сучасного українського суспільства	153	<i>Ярмолюк Оксана</i>	Проблеми молодіжної політики в сучасній Україні	189
<i>Янчарук Олег</i>	Проблеми політичної модернізації в Україні	155	<i>Шмигельська Ольга</i>	Особливості взаємодії державної влади і молоді в процесі демократизації українського суспільства	192
<i>Луцук Марія</i>	Особливості електоральної культури в сучасній Україні	158			
<i>Макарчук Наталія</i>	Вітчизняна специфіка формування іміджу політичного лідера	160			
<i>Мищук Ольга</i>	Вектори еволюції політичної культури сучасної України	163			
<i>Овдійчук Ірина</i>	Проблема демократичності виборчих технологій на президентських виборах 2010 р. в Україні	165			
<i>Ошурко Юлія</i>	Діяльність політичної опозиції як складова демократизації в сучасній Україні	168			

відбувається перетворення багатопартійності на слухняний інструмент влади в умовах незначної ролі опозиції. Нерідко багатопартійність не виконує ролі основного посередника між суспільством та владою, яка є головною в партійних демократіях. Серед політичних інститутів партії мають найменший рівень довіри населення. Участь партій обмежена діяльністю в законодавчих структурах, яка часто залежить від президента. Оскільки перемога не дає партії можливості реалізувати свою програму, зменшується значення програм в змагальності партій.

В інших країнах Латинської Америки – Аргентині, Перу, Парагваї і Мексиці – можна спостерігати проміжну ситуацію. Там існують мінімальні негласні домовленості щодо магістрального напрямку розвитку країни. У цих державах зміна уряду під впливом виборчих процесів (хоча тут не прослідковується настільки чітко політичне розходження між лівими і правими) також передбачає значні зміни існуючої політики.

Підсумовуючи аналіз розвитку політичних електоральних змін в Латинській Америці, варто відмітити, що після десяти років відносної лівої однорідності, передбачається новий регіональний сценарій, який буде характеризуватися співіснуванням урядів лівого і правого політичного спектру. Очевидно, що за латиноамериканської реальності ліві і праві в різних країнах істотно відрізняються між собою. А протікання політичних процесів у Чилі та інших латиноамериканських країнах і аналіз чергування приходу до влади діаметрально протилежних політичних сил, дозволяє краще зрозуміти тенденції майбутніх змін і поворотів в політиці Латинської Америки.

Стратегічним інституціональним виміром політичної модернізації країн Латинської Америки є пошук шляхів вдосконалення механізмів здійснення виборчого процесу і функціонування влади. Відносини латиноамериканських електоральних процесів та демократизації суспільства – неоднозначні й діалектичні. Як політична модернізація може бути незамінним засобом просування на шляху до демократії, так і демократичні принципи є незаперечними елементами сучасного суспільства. Також можна сказати, що багато питань політики виходять за межі сфери ведення демократії, хоча в той же час демократія є поки єдиною "видимою" метою політичного розвитку.

Таким чином, електоральна система має на меті раціоналізацію влади, становлення диференційованої політичної структури, масову політичну участь і виникнення інституціональної структури, здатної вирішувати блок соціально-економічних проблем у процесі формування нових типів взаємодії держави з суспільством і його відносин з іншими країнами.

Руденко Катерина
(магістрантка Рівненського державного гуманітарного
університету, спеціальність „Політологія”,
наук. керівник – к.політ.н. Кундеус О.М.)

НАЦІОНАЛІСТИЧНІ ПАРТІЇ ВЕЛИКОБРИТАНІЇ

Практично у всіх європейських державах існують проблеми етнорегіональної характеру. В даний час повсюдно сепаратистські рухи набирають силу, наприклад, у Сполученому Королівстві, де чотири корінні народи - англійці, шотландці, валлійці і ірландці, причому останні три є нащадками кельтського населення Британських островів, - живуть у рамках одного політичного простору, зберігаючи етнічну, культурну, мовна та релігійна своєрідність і виявляючи бажання відстоювати його. Все це дає підґрунття для розвитку націоналістичних партій країни, що діють в рамках захисту інтересів свого регіону.

Зростання етнічного радикалізму, що виражений в активізації діяльності етнорегіональних націоналістичних і сепаратистських політичних партій і рухів, стає одним з індекаторів сучасної політичної картини Великобританії.

Шотландія - унікальне місце серед всіх можливих сепаратистських регіонів світу. Такою кількістю ознак незалежної держави не можуть похвалитися ні Фландрія, ні Каталонія, ні Квебек. Наприклад, є свій фунт стерлінгів, який ходить на території Шотландії нарівні з англійською. При бажанні їм можна розплачуватися і в інших частинах Великобританії. Є й своя Церква Шотландії, що є, на відміну від Англійської, не англіканською, а пресвітеріанською. Шотландська національна партія з'явилася в 1934 р. До її завдання входило оберігати особливості шотландської нації, створювати умови для повернення належного статусу гельської мови і послідовно домагатися всіх тих прав і можливостей, яких Шотландія була позбавлена після об'єднання з Англією в 1707 р., аж до відокремлення та формування самостійної державності. У цілому в шотландському націоналізмі робиться акцент на відновленні так званої історичної справедливості.

«Шинн Фейн» з'явилася вже практично в 1905 р. Будучи спочатку групою руху культурного відродження, вона поступово стала повноцінною політичною партією. Вона займає критичні позиції щодо майбутньої взаємодії Північної Ірландії та Англії. Проголошує завдання використати всі можливості для розвитку соціального, економічного та культурного життя в Північній Ірландії, пов'язуючи

власне майбутнє з розвитком відносин з Ірландською Республікою і об'єднанням з нею. Вантаж невирішених проблем не дозволяє виробити план, який міг би влаштувати всі сторони північно-ірландського конфлікту. А завдання партії - неодмінна відділення від Сполученого Королівства.

У 1991 р. 41% шотландців висловлювалися за автономію, і лише 21% - за повну незалежність. З тих пір прихильників відділення від Великобританії ставало все більше. Піка ця цифра досягла в 2007 р., коли ідею про незалежність повністю поділяли 45%, і ще 18% підтримували її із застереженнями.

Отже, формування націоналістичних угруповань, партій у Великобританії зосереджується у Шотландії та Уельсі, що склалось історично. Слід підкреслити, що націоналістичні ідеї, проголошені, зокрема етнічними групами, не завжди виражені в радикальній формі, а базуються в основному на ідеях національно-культурної автономії, розширення політичних прав.

Стукан Ірина

*(студентка 4 курсу Національного університету „Острозька Академія”,
наук. керівник – к.і.н. Сидорук Т.В.)*

ОСОБЛИВОСТІ ІНТЕГРАЦІЇ ХОРВАТІЇ ДО ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ: УРОКИ ДЛЯ УКРАЇНИ

Сьогодні Хорватія робить значні кроки на міжнародній арені і в напрямку європейської інтеграції. Механізми співпраці та внутрішньодержавного реформування виявилися успішними і сьогодні держава вже перебуває на завершальному етапі переговорного процесу про приєднання до ЄС. Тому дослідження особливостей проведення євроінтеграційної політики Хорватії є досить цінним в контексті стратегічної мети України – вступу до ЄС. Процеси розширення ЄС заслуговують на особливу увагу, адже будь-яка європейська держава, тим паче така порівняно молода, як Україна, повинна адекватно реагувати на усі процеси, що відбуваються в ЄС, глибоко вивчати механізми та засоби процесів його розширення, використовувати досвід успішних країн.

Європейська інтеграція є доволі складним соціально-політичним явищем, яке передбачає не лише інтеграцію України в міждержавні структури, а й розвиток відносин з усіма країнами Заходу. На нашу

думку. Хорватія має схожу з Україною інтеграційну передісторію, і може слугувати хорошим прикладом для нашої держави.

Відносини між Україною та Європейським Союзом були започатковані в грудні 1991 р., коли Міністр закордонних справ Нідерландів, як головуєчої в ЄС країни, у своєму листі від імені Євросоюзу офіційно визнав незалежність України. Україна, в свою чергу як і Хорватія, багато років розвивалася в єдиному народногосподарському комплексі СРСР, та ставши незалежною, об'єктивно не могла оминати розірвання відносин зі своїми старими союзниками, раптово змінити пріоритети розвитку, сформувати нову експортно-імпорту структуру і розробити нову економічну стратегію в цілому. Найважче обом державам давався перехід від централізованого планування до ринкових механізмів.

Вперше договірні відносини Україна та ЄС встановили у 1994 р. шляхом підписання Угоди про партнерство та співробітництво (УПС) між Європейськими співтовариствами та їхніми державами-членами з одного боку і Україною з іншого, яка набула чинності у 1998 р. Ця угода регулює політичні, економічні та культурні відносини між Україною та ЄС і утворює правову основу двосторонньої торгівлі. Одним із головних завдань угоди є сприяння торгівлі та залученню інвестицій, а також розвиток гармонійних економічних відносин між Україною та ЄС. Тобто Україна майже одночасно з Хорватією розпочала договірні відносини з ЄС (перші відносини між ЄС та Республікою Хорватія були в 1995 р., коли переговори про Договір про співробітництво між ЄС та Республікою Хорватія були на завершальній стадії).

Економічно-торгові положення УПС спираються на принципи режиму найбільшого сприяння і національного режиму. Окремі розділи присвячено питанням торгівлі сталеливарними виробами, умовам заснування та функціонування компаній, наближенню законодавства і захисту прав інтелектуальної власності, а також визначенню інструментів захисту торгівлі.

Набуття чинності УПС 10 березня 1998 р. поставило перед Україною питання створення необхідних правових та інституційних механізмів її імплементації. Додатковим важливим фактором слід також вважати активне зростання європейської самоідентифікації українського суспільства. Враховуючи ці чинники, українське керівництво прийняло основоположне політичне рішення про курс на європейську інтеграцію України. Це рішення було відображено у Стратегії інтеграції України до ЄС – програмному документі, ухваленому Указом Президента України 11 червня 1998 року.

Наукове видання

**ПОЛІТИЧНА МОДЕРНІЗАЦІЯ:
СВІТОВИЙ ТА ВІТЧИЗНЯНИЙ ДОСВІД**

**Матеріали II міжвузівської науково-практичної
конференції молодих політологів**

24 листопада 2010 р.

Підписано до друку 17.02.2011 р. Формат 60x84.
Гарнітура Times New Roman. Друк різнографічний.
Ум. друк. арк. 10,95. Замовлення № 101/1. Наклад 300.

Редакційно-видавничий відділ
Рівненський державний гуманітарний університет
33028, м. Рівне, вул.С.Бандери,12

П 50   **ПОЛІТИЧНА МОДЕРНІЗАЦІЯ: СВІТОВИЙ
ТА ВІТЧИЗНЯНИЙ ДОСВІД.** Матеріали
II міжвузівської науково-практичної конференції
молодих політологів. 24 листопада 2010 р. – Рівне:
РДГУ, 2011. – 194 с.

УДК 32.001.76
ББК 66.0

© Рівненський державний гуманітарний
університет, 2011